

Treytir hjá almennum stjórum

Viðmerking

Finnur Helmsdal
skrivari

Sjálvur skal eg vera tann fyrsti at fegnast um, at landsstýrið loksins er farið at kanna nærri tað, almennu stjórnir gera, nú vantar bert at eisini verður hugt at tí, somu stjórnir ikki gera. Men fagnaðurin í sambandi við stjórnaragstranina seinastu tíðina fánar nokk so nógv burtur, tí ein hevur varhugan av, at jagstranin ikki hevur til endamálið at gera umsitingina av landinum betri. Nei, ein hevur varhugan av, at landsstýris-menn og ráðgevarar teirra skunda sær at gera stjórn-

nar til syndabukkar, aðrenn teir sjálvir verða tað.

Nú havi eg langt frá innlit nokk til at gera dagar í millum, um teir stjórnir, sum eru vorðnir koyrdir úr starvi sínum, eru so nógv verri enn teir, sum sita eftir. Men eg veit tó so mikið, at tað framvegis finnast ódugnaligir stjórnir, men at tað so sanniliga eisini finnast lítið dugaligir ráðgevarar úti í Landsstýrinum. Evnini hjá landsstýrismonnum skal eg ikki víðgera á hesum sinni.

Samstundis skal verða lagt afturat, at almennu stjórnir – helst eingin undantikin – hava ótrúliga truplar fyrri ikki at siga ómøguligar treytir at arbeiða undir. Haldi tað í Føroyum er mest sum ómøguligt at gera ein góður almennur stjórn.

Treytirnar ein almennur stjórn hevur at virka undir eru, at hann og hansara sjálv skulu orða arbeiðsokkið. Játanin á fíggarlógini svarar ikki altíð til setningin og tøvning. Bóðini eru einföld: Tú skal halda teg innan fyrri jättanina. Ger tú tað, so ert

tú ein góður stjórn, og ger tú tað ikki, so ert tú ein vánaligur stjórn, sum skal úr starvi. Hugflog og visionir skal ein føroyskur almennur stjórn ikki vága sær at hava. Sum onkur skilamaður hevur tikið til, so skal ein almennur stjórn bert og bert hugsa í bókhalds- og grannskoðanarterminologium. Við øðrum orðum skal ein almennur stjórn hugsa aftur eftir og bert aftureftir.

Øðrvisi treytir

Eg haldi, at okkara politikarar skuldu sett seg niður og endurmett støðuna viðvíkjandi landsumsitingini. Ein slík endurmeting hevði vónandi viðført, at tey, sum arbeiða í landsumsitingini høvdu fingið øðrvisi treytir at arbeiða undir. Treytirnar eiga sjálvandi at verða tær, at tað er eitt veruleikakent samband millum upphæddina, sum verður jattað stovninum, og so tað, politikararnir vilja hava afturfyrri. Treytirnar eiga somuleiðis at bliva tær, at stovnurin verður dæmdur fyrri fakliga avrikið, og ikki um 80% av tíðini bleiv nýtt

til bókhald og endurskoðan. Treytirnar hjá einum almennum stjóra skulu fyrst og fremst vera, at hann skal grundgeva fyrri hvat og hví hann ætlar at gera í einum ávisum tíðarskeiði, og hann eigur fyrst at verða dæmdur út frá hesi grundgeving. Hann skal ikki dæmast fyrri, at landsstýrið ella onnur hava gjørt tað ómøguligt at arbeiða. Treytirnar skulu sanniliga eisini vera tær, at ikki bert stjórnin einsamallur skal standa til svars, tá tað gerst øllum greitt, at stovnurin ikki kann rekast undir teimum treytum, sum politikarinn gevur honum at virka undir.

Vilja politikarar ikki geva stjórum og stovnum hesar treytir, so eiga teir at leggja raksturinn av stovnunum undir Føroya Gjaldstovu og Grannskoðaradeild Landskassans og samstundis taka av allar stovnsleiðslur. Eisini eiga teir at broyta heitið **ábyrgd landsstýrismanna til ábyrgd stjórnanna.**

Finnur Helmsdal,
tjódveldismaður

Ætlað Sverra Midjord, býráðslimi og fyrirv. lögtingslimi

Meg droymdi at Borgarnappur í nátt meðan hinir svóvu vit royndu á Suðuroyarbanka settu, krundu og drógu

Hann teskaði mær í oyra bað teg leggja í minni tað kemur ein heystardagur tá mugu vit ligga inni

Eg heilsa tær megnaðar maður snimma á Pálsmessumorgni. Halt áfram ræðst ikki í fóður tað rívar í eystri umsiður

Heygsmaður

YVIRLÝSING

Landsfundurin hjá KFUM-skótunum í Føroyum, hildin í Leirvík tann 1. februar 1997, mótmælir gongdini í málinum um eydnuspæl hjá Dansk Tips-tjeneste í Føroyum.

Víst verður til, at Føroya Ungdómsráð í meira enn eitt ár, hevur hjá myndugleikum, sum varða av gjørt vart við, at skipaðu barna- og ungdómsfelagsskapirnir eisini mugu fáa lut í ágóðanum, ið kemur aftur til Føroya.

Vit vísa á, at í uppskotinum at byta úrtøkuna, er einki rimiligt lutfall ímillum úrtøkubýtið til limatal og úrtøkubýtið til felagsskapir sum ÍSF og FUR.

Landsfundurin heitir á myndugleikar, sum varða av, um hetta verður sett í verk í Føroyum, ikki bara at hugsa um ítróttina, men eisini at tryggja teimum skipaðu barna- og ungdómsfelagsskapunum ein fastan og rættvísan part av tí ágóða, ið skuldi komið til landið.

Hetta verður kunngjørt Føroya Landsstýri, Føroya Løgtingi og fjølmálinum. Fyri landsfundin

Jan Dam Vang, fundarsjóri
Rúni Ziska, skrivari

Alment og privat

– Nakrar reglur, um orðaskiftið, ið hvarv

Í eini tíð, har sjálvt fakfeløgini í Danmark skipa fyrri fundum um fyrirumirnar við útlisitering, er umrøðan av privatiseringum í Føroyum bert ein sigandi tøg. Føroyskir fjølmíðlar, politikarar, fakfeløg osfr., hava eina stóra ábyrgd av at kunna um fyrirumir og vansar í hesum sambandi, tí tær reaktiónir, eg havi fingið uppá greinar mínar, týða uppá eina manglandi vitan um hesar spurningar.

Sosialurin, ið skarar framúr í eitt nú síni serisøgu viðgerð av oljumálinum, var serliga tunnur í síni viðgerð. Einasta tíðindablaðið hevði at siga, var, at høgraliberalir konservativir vinnulívsmenn við fóstum sæti á flogfari, summarhúsum her og har, BMW og Mercedes ætla at sorla vælriknar almennar stovnar. Hetta sigur helst meira um Sosialin enn um privatiseringar. Eg fari tí at heita á blaðið, um at taka spurningin í størri álvara og við eini greinarøð lýsa fyrri sínum lesarum royndirnar aðrastaðni við privatiseringum.

Politikur er at velja
Sosialurin kundi millum annað greitt frá ætlanini hjá Københavns Kommune at gjalda nýggjar telur til

skúlarnar við at selja partabrev í framleiðslufyrirtekum. Kommunan hevur - eftir uppskoti frá skúlaborgmeistararnum Jens Johansen úr SF - avgjørt at selja partabrevini í SAS Danmark A/S og Junckers Industrier A/S fyrri 15 milliónir krónur, ið skulu fígga meginpartin av 1.400 teldum, kommunan skal keypa í 1997. Ætlanin er at hava ein PC'ara fyrri hvørjar 7,5 næmingar í fólkaskúlanum og ein fyrri hvørjar 5 í studentaskúlanum longu í 1998. Vert er at leggja til merkis, at henda sosialismunar háborg í Danmark heldur vil eiga telur enn partabrev, heldur vil binda pengar í almennar tænastur enn vinnuliga framleiðslu.

Hetta var júst tað, eg vísti á í grein míni »Kann SEV privatiserast?«. Vit mugu tryggja okkara ungdómi teldukunnleika. Vit mugu vera djárvir og seta PC-arar á hvørt borð í føroysku skúlanum. Gera vit ikki tað, kunnu vit tað sama lata okkara børn skriva við gáa-fjøður. Vit mugu gera flógur í internet og teldusamskipti heldur enn at binda almennar pengar í vøru og tænastuframleiðslu, sum eins væl kundi veri privat.

Almenni sektorin

Tær viðmerkingar, eg fekk,

kundu týtt uppá ein væntandi kunnleika til hugtøkini alment og privat. Serliga viðmerkingin hjá Sosialinum um, at vælriknar almennir stovnar skulu sorlast, vísir, at vit ikki tosa á somu bylgjulongd. Ætlanin

er ikki at ávtaka eitt nú SEV og selja turbinurnar sum eykalutir. Øll hesi almennu virki skulu halda fram, bert í privatum líki. Hvat viðvíkur vinnulívsmenninum í BMW bilum, má eg enn eina ferð minna á mun-

in millum liberalan og konservativan politikk. Teir konservativu (fólkaflokkurin) verja við tollmúrnum og studningi einstaka framleiðaran, meðan vit liberalu verja marknaðin. Ið skal tryggja brúkararnum bilgastu vørurnar. Eg legði júst dent á at tryggja ein breiðan eigaraskara, tryggja starvsfólkunum lut í vinninginum osfr. - ikki eitt orð um bilar ella summarhús.

Fyrirumirin

Fyrirumirin við at privatisera sæst eina best við at hyggja at bretsku fíggarlógini. Aðrenn farið varð undir privatiseringarnar vórðu jattaði £300 fyrri hvønn breta í rakstrariskoyti til almennar undirskotsfyrirtekur. Í dag fáast £100 fyrri hvønn breta í skattainntøkum frá hesum somu feløgum, sum í dag eru privat, veita eina munandi betri tænastu og eru millum heimsins fremstu hvør á sínum øki. Fyri hvønn íbúgva eru sostatt 4.000 krónur fleiri tókar á fíggarlógini, aðrenn stóða er tikið til, um hetta skal brúkast til skatta-

lætta, afturgjaldan av skuld ella hægri tænastustig. Vert er at leggja til merkis, at bretski javnaðarflokkurin sum heild ikki ætlar at tjóðartaka privatiseraðu virkini aftur!

Í Danmark vísa kannningar, at kommunir og amtir vanligu spara omanfyri 15% uppá útlisiteringar.

Við at skilja ímillum hvør skal gjalda og hvør skal útføra arbeiðið, ber til at spara nógvar pengar - uttan at hetta gongur útyvir lønarlag ella tænastustøði.

Føroyskir fjølmíðlar gretta stórt sæð ikki um, at næstan øll heimsins lond frá Hollandi til Peru, frá Spania til New Zealands undir bæði vinstra-, mið- og høgrastjórnnum hava framt privatiseringar. Vit áttu at lært av teirra royndum og gjøgnum eitt konstruktivt orðaskifti gera av, hvussu okkara almenna virksemi kann privatiserast.

Johannes Martin Olsen
Fólkatingslimur,
sambandsflokkurin